

CD KLASSIEK

Nieuwe gezangen uit Estland
Toivo Tulev

Koordinator en musicoloog Paul Hillier is een onvermoeibaar man. Altijd is hij op zoek naar nieuw talent, naar nieuwe componisten en nieuwe horizonten. De ene helft van het jaar woont hij in Europa, waar hij intens bezig is met de formidabele koortraditie van Estland. De andere helft slijt Hillier in de Verenigde Staten. Allermist in ledigheid, want ook daar is hij in de spits van het koorpeloton te vinden.

Vroeger was Hillier de baas van het befaamde Hilliard Ensemble, vandaag scoort hij met het minstens even goede gezelschap Theatre of Voices. Elke cd met de naam Hillier is een verrassing en een verukking. Ook deze. Nu laat hij de luisteraars genieten van vooral recente koorcomposities van toondichter Toivo Tulev. Deze Est is een vertegenwoordiger van de generatie die voortbouwt op de baanbrekende ideeën van landgenoot Arvo Pärt en van menige Finse componist.

Klassewerk van hoge kwaliteit is deze plaat, uitgevoerd door de bovenaardse stem van contratenor Robin Blaze en een ronduit schitterend filharmonisch kamerkoor. Zulke perfectie is ook absoluut nodig, want dit is muziek om 'u' tegen te zeggen, en eigenlijk onbeschrijflijk in woorden. De stemmen van koor en solist waaiëren uit een als de kleuren van een prisma, om daarna weer ongelooflijk dicht bijeen te komen, zonder ooit elkaar te overlappen. Aarts-moeilijk en tegelijk loepzuiver!

Toen ondergetekende deze prachtige onbekende muziek voor het eerst hoorde, meende hij dat dit moet worden uitgevoerd in een kleine kerk met vertolkers verspreid door de ruimte. Zo ruimtelijk klinkt het. Wanneer hij vervolgens het boekje inkeek, bleek dat Tulev op voorstel van Hillier inderdaad zulke veelkorige opstelling had bedacht. Meer nog, de koorleider overtrof de meester door zijn uitvoerders in kruisvorm in de ruimte te plaatsen.

De 'songs' komen uit het Hooglied, en worden in diverse talen uitgevoerd. De overige composities zijn prachtige werken bij teksten die geplukt werden bij Josquin Desprez, Thomas Traherne en Thomas Morley, drie coryfeeën van de grote polyfonie. Onvergetelijke opname! (JC)

Toivo Tulev, *Songs*, uitgevoerd door Robin Blaz (contratenor), het Estonian Philharmonic Chamber Choir en het Tallinn Chamber Orchestra onder leiding van Paul Hillier, harmonia mundi, HMU 807452, 21,25 euro.

CD KLASSIEK

Watermuziek en ander geknetter
Händel

Hoe kun je door en door bekende muziek als Händels *Water Music* en zijn *Fire Music* nog fris spelen? Zijn deze werken, gegrift in het hoofd van de minste liefhebber van klassieke muziek, niet tot op de draad versleten? Hervé Nicquet bewijst met zijn aanpak dat er nog veel plezier te beleven valt. Daarvoor grijpt hij terug naar de ingrediënten die de jongste veertig jaar karakteristiek zijn geworden voor het spelen van de barokmuziek: juiste instrumenten, juiste tempi, juiste klanksterkte.

Met andere woorden, zijn orkest is vrij groot, wat de lenigheid van de uitvoering bijzonder ten goede komt. De tempi zijn fluks en geven deze vertrouwde muziek een pittig karakter. En ten slotte schrok Nicquet er niet voor terug te kiezen voor de best mogelijk gereconstrueerde klank. Daarvoor laat hij de negen hoornspelers op 'natuurhoorn' spelen, wat de fanfares in de stukken bijzonder fris laat klinken. Ook liet hij Olivier Cottet de vierentwintig hoboïsten 'in het nieuw' steken. Of liever, doen uitrusten met prachtige kopieën naar een Londens voorbeeld van antieke instrumenten.

De inspanningen mogen gerust indrukwekkend worden genoemd, maar het resultaat is er dan ook naar. Zelden zo'n feestelijke en aanstekelijke 'watermuziek' gehoord. Dat mocht ook, want het concert hoorde thuis in de viering van vijftien jaar van dit voortreffelijk orkest. Een dikke proficiat! (JC)

Georg Friedrich Händel, *Water Music & Fireworks*, door Le Concert Spirituel onder leiding van Hervé Nicquet, Glossa records (distributie harmonia mundi), 14-05-2009 921616, 20,40 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

BOEK WAARGEBEURD

Van straatkind tot onthaalmoeder
Isabelle Girard

Een makkelijk lezend en bijwijlen ontroerend verhaal is *De kleur van honing*. Een verhaal van overleven. Daarin vertelt de Braziliaanse Dalila Gerlani hoe ze op vijfjarige leeftijd door haar moeder werd achtergelaten op een drukke verkeersas in de miljoenenstad Rio de Janeiro. Haar vader zou haar wel komen ophalen. Maar die kwam dus niet. Haar strijd voert haar eerst naar het strand, waar ze ook van de vrijheid van het straatleven proeft. Dan naar het weeshuis, waar ze uit weglucht, omdat ze die vrijheid mist en tussen de honderden anderen weeskinderen geen toekomst ziet.

Er is niet veel hoop voor het kind, tot ze op een dag voor een oudere dame wat mag klussen. Dalila grijpt alle kansen die ze aangeboden krijgt en slaagt erin zich op te richten uit de ellende. Nauwelijks twintig is ze, wanneer ze zich installeert als onthaalmoeder. Gelukkig krijgt ze er en der voedsel, kleding, meubeltjes en dergelijke. Want aan de meeste van haar kindjes durft ze geen geld te vragen. Via hen komt ze in een sloppenwijk waar herinneringen zich aan haar opdringen.

De Franse schrijfster Isabelle Girard ontdekt Dalila Gerlani en is zo getroffen dat ze besluit het verhaal in boekvorm te gieten. Op haar beurt hertaalde Riet Vanloo het. Ze werkte onder meer voor de educatieve uitgaven van Averbode, schreef gelovige liedbundels voor kinderen en jeugdboeken. (LW)

Isabelle Girard, *De kleur van honing*. Een verhaal van overleven, The House of Books, Antwerpen, 2009, 157 blz., 14,90 euro, ISBN 978 90 443 2307 8.

BOEK RELIGIE

Kritiek op atheïsme
Chris Hedges

De voorbije jaren verschenen, ook bij ons, boeken die uitdrukkelijk inhakten op godsdienst en godsgeloof. Hun auteurs (Dawkins, Hitchens...) staan bekend als de 'nieuwe atheïsten'. Niet weinig grote denkers vinden hun ideeën echter simplistisch.

Journalist Chris Hedges haalt hun opvattingen nog eens door de mangel. Dat is opmerkelijk, want Hedges, buitenlandcorrespondent voor *The New York Times*, raakte bekend vanwege zijn striemende kritiek op 'religieus rechts' in de Verenigde Staten en op het evangelische fundamentalisme aldaar. Volgens hem is het nieuwe atheïsme echter ook een fundamentalisme, een gesloten denkwereld zeg maar. Het getuigt bovenal van een morele superioriteit. Steeds meer wordt religie overladen met

alle zonden van de wereld, en worden de vele verwezenlijkingen vergeten. Een intelligente tegenaanval. (EDS)

Chris Hedges, *Ik geloof niet in atheïsten*, Meulenhoff, Amsterdam, 2008, 197 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 290 8327 0.

BOEK GESCHIEDENIS

Tussen Komen en Voeren
Guido Fonteyn

D Wars door België, van west naar oost, loopt de taalgrens. Alhoewel de wortels van deze lijn teruggaan tot de middeleeuwen, dateert de officiële grens maar van 1962.

Guido Fonteyn, geboren Brusselaar en jarenlang journalist van *De Standaard*, beschrijft met verve het wonderlijke verhaal van de taalgrens. In het eerste historische deel staat de figuur van Flor Grammens, de 'man van de daad', centraal. Tussen de twee wereldoorlogen trok deze strijdbare Vlaming met verf en kwast langs de dorpen van de taalgrens om duidelijk te maken dat er ten noorden van de lijn geen Franse opschriften (meer) werden geduld.

Fonteyn kruist het verhaal met persoonlijke ervaringen (hij werd door een Franstalige in het gezicht gespuwd tijdens de Mars op Brussel) en vaak vergeten weetjes. Zo betekende het vastleggen van de taalgrens in 1962 (onder impuls van Jan Verroken) de politieke dood van de (Franstalige) minister van Binnenlandse Zaken, Etienne Gilson.

Volgens Guido Fonteyn moet de Franstalige reactie na Wereldoorlog II worden gezien als ingegeven door het verlies van de economische hegemonie in België. Toenmalig premier Gaston Eyskens werd door de Walen beschouwd als een Vlaming die een feitelijke machtsgreep uitvoerde.

In het tweede deel reist de auteur langs de taalgrens. Hij begint in de Frans-Belgische dubbelstad Komen-Comines en eindigt in de Voerstreek. Komen, dat tegen de Franse grens kleefte, verkaste in 1962 van West-Vlaanderen naar Henegouwen. Voeren werd overgeheveld van Luik naar Limburg. Was het er eertijds onrustig en vielen zelfs regeringen over de kwestie, vandaag halen betrokken gemeenten nog zelden het nieuws. Komen is verfranst en Voeren, ondanks Happart, Vlaams.

Fonteyn wijst ook fijntjes op nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld het toenemende aantal Vlamingen dat zich (voor de mildere grondprijzen) in Waals-Brabant vestigt. Hun kinderen gaan in Leuven of Tienen op school en thuis spreken zij Nederlands, maar politieke gevolgen heeft deze ontwikkeling niet.

De spanningen in de Brusselse rand zijn volgens de journalist van een andere aard en wortelen in de verstedelijking. Wat ondergetekende opviel in het hele verhaal van de taalgrens is dat ook zo veel Franstalige politici in het verhaal Vlaamse namen dragen. (EDS)

Guido Fonteyn, *Over de taalgrens*. Van Komen naar Voeren, Epo, Berchem, 2009, 184 blz., 16 euro, ISBN 978 906 4451 300.

